

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

**ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
„ПРАВНА ДЕЈСТВА ДРЖАВИНЕ У САВРЕМЕНОМ ПРАВУ“, кандидата
мр ТАЊЕ ВИЦКОВИЋ**

**-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена
(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати
или изоставити)**

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p align="center">Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета у Новом Саду, на седници одржаној 22. јуна 2016. године</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. др Даница Попов, редовни професор, ужа научна област: грађанскоправна, од 21. 06. 2003. године, Правни факултет Универзитета у Новом Саду;</p> <p>2. др Душан Николић, редовни професор, ужа научна област: грађанскоправна, од 13. 06. 2005. године, Правни факултет Универзитета у Новом Саду;</p> <p>3. др Мирослав Лазић, редовни професор, ужа научна област: грађанскоправна, од 25. 09. 2009. године, Правни факултет Универзитета у Нишу.</p> <p>4. др Раденка Цветић, редовни професор, ужа научна област: грађанскоправна, од 01. 06. 2010. године, Правни факултет Универзитета у Новом Саду.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p align="center">Мр Тања (Влада) Вицковић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава:</p> <p align="center">28. 06. 1973. године, Сремска Митровица, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p align="center">Мр Тања Вицковић звање дипломираног правника стекла је на Правном факултету Универзитета у Новом Саду 11. септембра 1996. године.</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p> <p align="center">Докторску дисертацију на Правном факултету у Новом Саду мр Тања Вицковић пријавила је 20. маја 2013. године. Сагласност Сената Универзитета у Новом Саду: Одлука бр. 04-29/13, од 15. јула 2013. године.</p>

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:

Правни факултет Универзитета у Новом Саду

„Хипотека као врста заложног права“

Научна област: грађанскоправна

Одбрана: 21. септембар 2009. године

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

Грађанскоправна.

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

„ПРАВНА ДЕЈСТВА ДРЖАВИНЕ У САВРЕМЕНОМ ПРАВУ“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација кандидата Тање Вицковић има обим од 243 странице компјутерски обрађеног текста, А4 формата, ћириличким писмом, фонт 12, *Times New Roman*, са 686 фуснота. У техничком смислу дисертација је урађена у складу са важећим универзитетским стандардима. Садржи кључну документацијску информацију и сажетак на српском и енглеском језику.

Рад се састоји из увода, 6 поглавља, закључних разматрања и списка коришћене литературе.

УВОД (стр. 4-7)

Глава I ИСТОРИЈАТ ДРЖАВИНЕ (стр. 8-32): 1.Схватање државине у римском праву 2. Државина према Српском грађанском закону 2.1.Појам државине према Српском грађанском закону 2.2.Стицање државине према Српском грађанском закону 2.3.Државина и детенција према Српском грађанском закону 2.4.Предмет државине према Српском грађанском закону 2.5.Врсте државине према Српском грађанском закону 2.5.1.Правична и неправична 2.5.2.Савесна и несавесна 2.6.Правна дејства државине према Српском грађанском закону 2.7.Престанак државине према Српском грађанском закону 2.8.Мишљење доктрине о Српском грађанском закону

Глава II ПОЈАМ И ПРАВНА ПРИРОДА ДРЖАВИНЕ (стр. 33-63): 1. Правни институт државине, назив и појам 1.1.Назив 1.2.Појам 1.3.Елементи државине 1.3.1.Државина, фактичка власт на ствари 2.Различите концепције појма државине 2.1.Римска (субјективна, класична) концепција државине 2.1.1.*Corpus possessionis* 2.1.2.*Animus possidendi* 2.2.Германска (модерна, објективна) концепција државине 3.Правна природа државине 4.Разграничење државине и детенције 5.Разлика државине и својине 5.1.Државина и право на државину

Глава III СУБЈЕКТИ И ОБЈЕКТИ ЗА КОЈЕ СЕ ВЕЗУЈУ ПРАВНА ДЕЈСТВА ДРЖАВИНЕ (стр. 64-68): 1.Субјекти државине 2.Објекти државине

Глава IV ЗНАЧАЈ ВРСТЕ И КВАЛИТЕТА ДРЖАВИНЕ ЗА ПРАВНА ДЕЈСТВА ДРЖАВИНЕ (стр. 69-110): 1.Непосредна и посредна државина 1.1.Непосредна државина. 1.2.Посредна државина 2.Државина ствари и државина права 2.1.Државина ствари

2.2.Државина права 2.2.1. Различите теорије о потреби за постојањем државине права
2.2.1.1.Државина права стварне службености 3.Искључива државина и суддржавина
3.1.Искључива државина 3.2.Суддржавина 4.Законита и незаконита државина 4.1.Законита државина 4.2.Незаконита државина 5.Права (истинита) и манљива (вициозна) државина
5.1.Права (истинита) државина 5.2.Манљива (вициозна) државина 6.Савесна и несавесна државина 6.1.Савесна државина 6.2.Несавесна државина 7.Спиритуализована државина
7.1.Државина наследника 7.2.Државина купца непокретности у поступку извршења путем судске продаје непокретности 7.3.Државина имаоца мобилијарне хипотеке
8.Земљишнокњижна (табуларна) државина

Глава V ПРАВНА ДЕЈСТВА ДРЖАВИНЕ У РЕЛАЦИЈИ СА СТИЦАЊЕМ, ПРЕНОСОМ И ГУБИТКОМ ДРЖАВИНЕ (стр.111-125): 1.Стицање државине 2.Пренос државине 3.Престанак државине

Глава VI ФУНКЦИЈЕ ДРЖАВИНЕ И ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ КРОЗ ПРАВНА ДЕЈСТВА ДРЖАВИНЕ (стр. 126-227): 1.ФУНКЦИЈЕ ДРЖАВИНЕ 2.НАЈЗНАЧАЈНИЈА ПРАВНА ДЕЈСТВА ДРЖАВИНЕ 2.1.Значај државине у стицању права својине 2.1.1.Стицање права својине одржајем 2.1.1.1.Уопште о одржају 2.1.1.2.Време потребно за одржај 2.1.1.2.1.Прекид тока рока одржаја 2.1.1.2.2.Застој тока рока одржаја 2.1.1.3.Квалитет државине потребне за одржај 2.1.1.4.Последице стицања својине одржајем 2.1.1.5.Стицање покретних ствари одржајем 2.1.1.6.Стицање непокретности одржајем 2.1.1.7.Стицање ограничених стварних права одржајем 2.1.2.Стицање права својине на покретној ствари на основу уговора са претходним власником 2.1.3.Државина као услов за стицање права својине окупацијом 2.1.4.Стицање од невластника 2.2.Заштита државине 2.2.1.Различите теорије о разлозима заштите државине 2.2.2.Радња сметања 2.2.3.Предмет заштите 2.2.4.Врсте посесорне заштите 2.2.5.Самопомоћ 2.2.6.Државинске тужбе 2.2.6.1.Активна и пасивна легитимација и право на посесорну заштиту 2.2.6.2.Карактеристике поступка 2.2.6.3.Тужбени захтев 2.2.6.4.Приговори у посесорној парници 2.2.6.5.Одлука у посесорној парници 2.2.6.6.Заштита државине у петиторном спору по основу права на државину 2.3.Одговорност држаоца за штету која проистекне од ствари у његовој државини 2.4.Правни положај држаоца приликом враћања ствари у петиторном спору 2.4.1.Садржај захтева према савесном држаоцу и противзахтев савесног држаоца 2.4.2.Садржај захтева према несавесном држаоцу и противзахтев несавесног држаоца 2.5.Публицијанска тужба 2.6.Правне претпоставке везане за државину 2.6.1.Државина као претпоставка о праву својине на ствари

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА (стр. 228-234)

БИБЛИОГРАФИЈА (стр. 235-243)

Дисертација не садржи слике, шеме и графиконе

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У **уводу** кандидат износи основна теоријска разматрања у вези са институтом државине и правним дејствима која из ње проистичу. У том контексту указано је на неопходност ширег одређења овог правног института у односу на некадашњи римски концепт, и на потребу да се овај правни институт афирмише у пракси, али и да се теоријски уобличи са предлогом да се постојећа законска решења унапреде.

У **првом поглављу** кандидат анализира основна теоријска схватања о појму државине посматрано у историјскоправном смислу. Правна доктрина се дуго бавила одређивањем критеријума коју чињеницу треба сматрати државином и пружити јој, као таквој, одговарајућу правну заштиту.

Кандидат је применом историјскоправног метода истраживања анализирао схватање државине у римском праву и регулативу Грађанског законика за Кнежевину Србију (СГЗ), будући да је та регулатива имала утицаја на развој домаће правне мисли у области државине, а самим тим и на схватање државине у савременом праву Републике Србије. Сматрајући да одредбе СГЗ није могуће анализирати без осврта на његов изворник, Аустријски грађански законик из 1811. године (иако постоје значајна одступања баш код института државине), кандидат се осврнуо и на решења АГЗ, а, такође, је извршио неопходна поређења и са решењима других значајних кодификација грађанског права.

У **другом поглављу** пажња је посвећена појму и правној природи државине, о чему у правној литератури постоје различите теорије. У основи њиховог разликовања је дилема да ли се ради о фактичкој власти или праву. Традиционално, државина је посматрана као чињеница (*possessio non iuris est, sed facti*). Истакнуто је да државина иако има одговарајућа правна дејства и ужива правну заштиту, није и не може бити право. Државина може настати као вршење правне власти, али и без ње, па и супротно таквом овлашћењу.

Анализирани су елементи државине и истакнуто да је за настанак државине потребна тзв. природна воља. Вољни елемент је садржан у самом појму фактичке власти на ствари. Лице које нема државинску вољу не може бити држалац ствари. Други елемент (ако тзв. „природну“ вољу условно назовемо првим елементом) који постоји код државине је фактичка власт. Кандидат је указао да су током развоја правне науке настале две концепције државине у зависности од броја потребних елемената за њено постојање. Определељујући фактор је да ли је воља конститутивни елемент државине. Концепција која је процењивала да ли постоји државина по субјективном односу онога чијим радњама се врши власт на ствари, називана је субјективном и настала је у римском праву. Концепција која постојање државине уместо по нечем субјективном, споља тешко препознатљивом, процењује према ономе што објективно постоји, што се јасно манифестује у спољном свету, назива се објективном концепцијом.

Истакнута је разлика државине и детенције, нарочито у односу на правна дејства која за детентора не настају. Указано је и на уобичајено поређење државине и својине, као фактичке и правне власти на ствари.

У **трећем поглављу** размотрена су питања ко може бити држалац и шта може бити предмет државине. Субјекти државине су субјекти права, дакле физичка и правна лица. Субјективитет је приказан и анализиран везано за пословну способност држаоца. Истакнуто је да државина као фактичка власт на ствари, подразумева да је њен објекат ствар. Поред ствари, објект државине могу бити и нека субјективна права.

Четврто поглавље посвећено је разликовању државине по врсти и квалитету. Истакнуто је да од врсте и квалитета државине зависи која ће правна дејства правни поредак везивати уз одговарајућу државину. Врсте државине које познаје наше законодавство и које су анализирани у раду су: непосредна и посредна државина; државина ствари и државина права; искључива државина и судржавина. Без обзира о којој врсти државин се ради, она, с обзиром на квалитет и усклађеност са правом, може бити: законита и незаконита; права и манљива; савесна и несавесна. Субјективна и објективна својства државине детерминишу њен квалитет. Објективни критеријуми се везују за начин стицања државине и правни основ државине, а субјективни за стање свести држаоца о томе да ли он има или нема право да држи оно што има у својој фактичкој власти. Објективни критеријуми се тичу

законитости и начина стицања државине, а субјективни савесности држаоца. Истакнуто је да је државина са свим позитивним елементима квалификована државина.

Пето поглавље посвећено је одговору на питања да ли је државина стечена, када је стечена и ко ју је стекао, све у циљу утврђивања да ли су правна дејства државине настала, за кога и када. Како ће непосредни држалац стећи фактичку власт на ствари, истиче се у раду, зависи од тога да ли је ствар до тада била у нечијој државини или не. Ако ствар није била ни у чијој државини, заснивањем фактичке власти над њом – узимањем ствари у фактичку апрехензију држаоца, стиче се непосредна државина. Ако се ствар налазила у државини другог лица, државина се на њој може стећи фактичким радњама предузетим од стране стицаоца или уз учешће дотадашњег држаоца. Једнострано стицање непосредне државине, ако се већ ствар налази у државини другог лица, по правилу је противправно.

Истакнуто је да је, када је реч о стицању државине права, ситуација аналогна стицању државине ствари. Државина права стварне службености ће настати предузимањем радње која представља садржину права службености.

Када је реч о могућности преноса државине, истакнуто је да у теорији постоје различита мишљења. Преовлађујуће схватање је да је могућа сукцесија државине и да се државина може стећи и изведеним путем, а не само изворно. Када је реч о изведеном стицању државине, ствар се предаје у државину физичким актом или изражавањем воље.

Истакнуто је да је државина престала онда када је дотадашњем држаоцу престала она фактичка власт у погледу ствари која је била садржај његове државине. За њен престанак меродаван је фактички моменат.

Поглавље шесто посвећено је анализи функција државине и најзначајнијим правним дејствима државине. У том смислу, оно представља централни део рада. Међутим, разматрања учињена у претходним поглављима представљају неопходну основу за свеобухватно сагледавање правних дејстава која се везују за државину као фактичку власт на ствари.

Функције државине су: функција публицитета, функција континуитета и заштитна функција. Функција публицитета се огледа у томе што државина на покретним стварима ствара публицитет за стварна права на основу чега она постају споља видљива, обележена. Ова функција је, по правилу, претпоставка стицања стварних права, захваљујући чему се стицање тог права подудара са вршењем фактичке власти на ствари. Функција континуитета, односно заштитна функција је од значаја с обзиром да правни поредак признаје интерес држаоца да задржи фактичку власт на ствари, те стога пружа његовој државини самосталну и од права на ствар независну заштиту. Ова функција се остварује и кроз улогу државине код стицања својине и службености одржајем и код регулисања правног положаја држаоца при враћању ствари.

Прописујући да ће постојањем државине наступити одговарајућа правна последица, правни поредак за постојање државине везује нека специфична правна дејства. Државина, дакле, није само чињеница, него има и правне последице.

О правним дејствима државине, говорило се некада као о благодатима које ужива држалац (*Beati sunt possidentes*), јер се њима држаоцу пружа низ правних погодности. Мислило се тиме, првенствено, на право држаоца на заштиту од сметања и на његов специфичан положај у односу на власника који тражи своју ствар. Многобројност правних учинака државине, а посебно у погледу правне заштите и одржаја чине је готово равном праву својине. То је поред наведне римске, условило и настанак чувене енглеске изреке да је „државина девет десетина права“ (*Possession is nine tenth of Law*).

Правна дејства државине, најсажетије речено, чине правни учинци у корист држаоца. У том смислу, државина или служи као корелатив за регулисање одређеног правног односа или производи дејство заједно са низом других правних чињеница или ствара обориве

правне претпоставке.

Правна дејства државине која произлазе из публицитетне функције су: државина је начин стицања стварних права на покретним стварима, државина ствара претпоставку о постојању права својине на ствари, државина ствара могућност стицања својине од невласника, држалац је одговоран за штету која потиче од ствари која се налази у његовој државини.

Правна дејства која произлазе из континуитетне функције су: заштита државине од одузимања или сметања, повољнији положај држаоца код кога се ствар налази у поступку по публицијанској тужби, положај држаоца приликом враћања ствари у петиторном спору за предају ствари, могућност да државина која је имала одређене квалитете и трајала законом одређено време, путем одржаја прерасте у право својине.

У оквиру овог поглавља, нарочита пажња је посвећена улози државине код стицања својине одржајем, од невласника и окупацијом, као и заштити државине.

Сам протек времена не доводи до стицања својине одржајем. Потребно је да за прописано време постоји фактичка власт одређеног квалитета, који оправдава дејство одржаја. Неопходна је тзв. узукациона државина која, временом, може прерасти у право. Истакнуто је да у теорији постоји разликовање на редовни и ванредни одржај. За стицање права својине редовним одржајем потребна је државина највишег степена квалификованости. То је државина која је истовремено законита, права и савесна. О ванредном одржају је реч када се државина не заснива на пуноважном правном основу потребном за стицање права својине. Потребна је савесна државина. Да би била савесна, државина, истиче кандидат, мора бити и права, јер ако је прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења, држалац није савестан.

Указано је на конститутивни значај државине (тзв. предаје ствари) за стицање права својине на покретној ствари на основу уговора са претходним власником.

Приказана је улога државине код стицања својине од невласника, што је последица чињенице да државина покретних ствари ствара претпоставку о постојању права чија се садржина фактички остварује. У том случају долази до изражаја публицитетна функција државине и зато се на овај начин својина може стећи само на покретној ствари, када су испуњени и остали услови предвиђени законом.

Нарочита пажња посвећена је посесорној заштити као једном од најзначајнијих правних дејстава државине. Истакнуто је да, традиционално, правни пореци пружају заштиту државини, независно да ли је она заснована на правном основу или не. Иако се државина штити кроз заштиту права својине и других права на ствари из којих проистиче овлашћење њеног држања, као и путем кривичноправне заштите, држалац који је сметан у државини има могућност да тражи заштиту своје чисте фактичке власти. Право на овакву заштиту државине резултат је забране самовласног захватања у туђу државину. Заштитом државине правни поредак обезбеђује функционисање државног апарата и искључује се могућност да неко узурпира улогу суда. Фактичко стање мора бити очувано онако како је затечено све док на законит начин не буде утврђено да ли одговара правном стању или не.

Приказано је који то акт представља радњу сметања, шта је предмет заштите и који су видови заштите државине. Дат је приказ различитих теорија о разлозима заштите државине. Обухваћене су и карактеристике посесорног поступка са нарочитим освртом на приговоре у посесорној парници.

Приказан је значај државине у сфери одговорности држаоца за штету која проистекне од ствари у његовој државини.

Анализиран је утицај обележја државине на правни положај држаоца који је изгубио петиторни спор, што је праћено обавезом да врати ствар.

Истакнут је значај државине који се огледа дејством које она производи у петиторном спору који је покренут публицијанском тужбом за повраћај ствари држаоцу који је пре депоседовања имао државину подобну за одржај.

Значај државине долази до изражаја, истиче се у раду, и код правних претпоставки које настају у вези са непосредном, споља видљивом државином.

Анализирајући актуелна законска решења кандидат се осврће и на одредбе *Нацрта Закона о својини и другим стварним правима* као и на решења *Нацрта Грађанског законика*, дајући одређене назнаке о правцу у којем би национално право требало да се развија. При томе је указано на потребу реформе појединих правних решења која би омогућила прилагођавање регулативе изазовима савременог доба. У том контексту је, уз анализу великог броја судских одлука, указано на проблеме који се дешавају у пракси.

Закључна разматрања су потврдила значај и правне последице које државина производи у друштвеној стварности и потребу да се ова материја регулише детаљније и на другачији начин. Иако један чисто фактички однос, државина је призната као самостално правно добро. Државина ужива самосталну заштиту, независну од права на ствар. Осим што ужива самосталну правну заштиту, државина производи значајна правна дејства. Државина, ако је савесна, законита и траје законом одређено време може довести до стицања својине. То је пут за усклађивање фактицитета са правом, претварањем фактичке власти у правну.

Истакнуто је да се државинска заштита може успешно користити и против власника, јер се у државинским споровима расправљају само фактичка, а не и правна питања. Стога су држаоци неретко у повољнијем положају, чак и када немају право на ствари. При томе, кандидат скреће пажњу и на одређене недостатке материјалних прописа, који се односе на ова питања, као и на недовољну одређеност појединих правних стандарда у овој области.

Кандидат сматра да постоје бројни аргументи који иду у прилог схватања да се у државинском спору могу расправљати и правна питања. Један од најзначајнијих је, свакако, онај према коме је нерационално заобилазити правна питања, нарочито када је очигледно на чијој је страни право. Ономогућавање истицања својинскоправних приговора води новој парници. Предложена решења би допринела унапређењу правног ситета, првенствено у циљу заштите субјеката права који заслужују да им буде пружена заштита. Стога је у будућности, истиче се у раду, неопходно извршити измене у предложеном правцу, како би институт државине производио значајна правна дејства, али без могућности злоупотребе права.

Ставови изнети у раду теоријски су засновани, а резултати до којих се дошло практично су применљиви и могу бити од значаја за стварање конзистентног и ефикасног правног система, пре свега, у погледу посесорне заштите.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Тања Вицковић

„Нека решења новог Закона о хипотеци“, у: Проблеми у примени нових закона у области привреде, правосуђа, радних и прекршајних односа, осигурања-пензијског, здравственог, премијског и приватизација јавних предузећа, Зборник радова са саветовања одржаног на Златибору, 5-18. фебруар 2006. године, Нови Сад: Привредна академија, 2006, стр. 381-394, ИСБН 86-86121-02-0 (М63)

2. Тања Вицковић

„Правни положај хипотекарног повериоца у стечајном поступку“, у: Примена закона из области привреде и правосуђа, Златиборски правнички дани 2007, Златибор 21-24. март 2007, Нови Сад: Универзитет Привредна академија, Правни факултет, стр. 144-155, ИСБН 68-68131-02-0(М63) (М63)

3. Тања Вицковић

„Намирење хипотекарног повериоца–ефикасност и проблеми“, Банкарство, бр. 5-6/2008, стр. 50-63, ИССН 1451-4354 (М53)

4. Тања Вицковић

„Заложно право према Нацрту Законика о својини и другим стварним правима“, у: Промене у правном систему Републике Србије / V традиционални научно-стручни скуп Златиборски дани права 2008, Златибор 21-24. фебруар 2008, Нови Сад: Универзитет Привредна академија, Правни факултет, стр. 41-54 (М63)

5. Тања Вицковић

„Заложно право на правима индустријске својине: патент и жиг“, *Правни живот*, бр. 13/2009, стр. 437-450, ИССН 0350-0500 (М51)

6. Тања Вицковић

„Утицај државине на правну ваљаност хипотеке засноване на објекту у изградњи са примерима из праксе“, 2016, рад је прошао рецензију и прихваћен за објављивање у једном од наредних бројева часописа Банкарство (М 53)

Потврда 01 бр. 309/1-2016, издата 22. јуна 2016. године од стране издавача, Удружење банака Србије; прилаже се фотокопија Потврде уз овај Извештај.

Напомена:

Иако кандидат испуњава наведени услов, напомињемо да се, према чл. 30, ст. 2 Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду, овај услов не примењује на мр Тању Вицковић.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У дисертацији су детаљно размотрена битна обележја, правни значај и правци развоја института државине. Целокупна тематика је анализирана у ширем историјском контексту и кроз поређење системских решења која постоје у домаћем и упоредном праву. На основу спроведеног истраживања кандидат закључује да постоје бројни аргументи који иду у прилог схватања да у државинском спору треба расправљати и правна питања. Један од најзначајнијих је, свакако, нерационално изостављање правних питања, у ситуацијама када је очигледно на чијој је страни право. Ономогућавање истицања својинскоправних приговора води новој парници. Кандидат зато закључује да је потребно проширити могућност приговора у државинским споровима. Стање у нашој судској пракси и неефикасан правосудни систем погодује злоупотреби права.

На тај начин у дисертацији су по први пут код нас правна дејства државине сагледана на целовит, модеран и суштински другачији начин. Уз то су дате бројне препоруке за реформу појединих нормативних решења када је у питању регулисање ове материје код нас. Кандидат закључује да су важеће норме у извесној мери недоречене и делом неусаглашене са актуелним тенденцијама у овој области. Залаже се за увођење петиторне противужбе и већег броја приговора у посесорној парници.

У закључним разматрањима, сагледавајући будућност института државине код нас и сугеришући потребу реформи појединих нормативних решења, кандидат скреће пажњу на значај најављене кодификације грађанског права која би допринела обједињеном регулисању ове материје, па тиме и прецизнијем разграничењу појединих стварноправних и облигационоправних захтева.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Докторска дисертација мр Тање Вицковић „Правна дејства државине у савременом праву“, написана је у складу са постављеним циљевима, сагласно образложењу из пријаве дисертације. Кандидат је правилно применио методе научно-истраживачког рада, што му је омогућило да, на основу спроведеног истраживања, обради, анализира и изведе закључке о свим битним елементима садржаја докторске дисертације.

Правна дејства државине кандидат је сагледао на целовит и суштински нов начин. При томе је претходно обављено истраживање у којем је коришћена обимна библиографска грађа коју поред монографских дела, чини велики број чланака из домаћих и страних научних и стручних часописа. Основни текст дисертације је употпуњен анализом домаћих и страних судских одлука. Њихова бројност указује на сталну актуелност и значај предметне проблематике која је присутна у свакодневном животу. Историјском методом утврђен је развојни пут и уобличавање државине и њених правних дејстава. Правно уређење државине сагледано је у контексту домаћег права и кроз решења која постоје у појединим националним правним системима. На основу упоредноправне анализе учињен је критички осврт на важећа нормативна решења у Републици Србији, са предлозима за њихово унапређење у оквиру најављене реформе грађанског права.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Дисертација садржи све битне елементе.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Разматрање правних дејстава државине у савременом праву од изузетног је значаја, како у теоријском, тако и у практичном смислу. Неспорна је потреба да се овај правни институт афирмише у пракси, али и да се теоријски уобличи са предлогом да се постојећа законска решења унапреде.

Структура рада представља оригиналан концепт који је омогућио да се на свеобухватан и нов начин размотре правна дејства државине. Наиме, разматрање било ког сегмента института државине (појам, субјекти, објекти, врсте, обележја) учињено је у функцији

сагледавања могућих правних дејстава која правни поредак везује за друштвену реалност оличену у фактичкој власти или фактичком стању у погледу одређене ствари. Сагледавање функција државине кроз могућа правна дејства представља оригиналан допринос пре свега теоријском изучавању института државине. Међутим, огроман је и практични значај одговора на питања за које фактичке односе (појам државине), за кога (subjekti државине), у погледу чега (objekti државине) и у ком моменту (стицање, престанак, пренос државине), правни поредак везује одређена правна дејства и чиме их условљава (једино постојећим фактицитетом или пак одговарајућом врстом и обележјима фактичке власти, односно стања).

У раду се истиче да је најзначајније правно дејство државине заштита државине. С обзиром на чињеницу да правни поредак правну заштиту државини пружа независно од права на државину, кандидат је нарочиту пажњу посветио овом правном дејству. Разлог томе су могуће злоупотребе, управо због чињенице да се заштита пружа без расправе о праву на ствари. На основу истраживања и непосредног познавања актуелног стања у судској пракси, кандидат је на оригиналан начин изнео ову проблематику и дао своје мишљење и коментаре. Прикупљањем и анализирањем судских одлука које се тичу ове проблематике, кандидат је дао смернице за даљи развој правне праксе у овој области. Као резултат анализе кандидат је у закључним разматрањима дао конструктивне предлоге нових правила у посесорној парници, како би она била коначно разрешење и правних и фактичких односа поводом ствари. У том смислу кандидат предлаже да се у државински спор уведе и расправа о правним питањима. Кандидат у раду наводи да је до сада било теоријских покушаја да се у посесорни спор уведе расправа о праву на ствари и да су учињени предлози у погледу могућих варијанти правне заштите државине. Ниједно од до сада предложених решења није заживело у пракси, што указује на потребу да се о томе и даље пише и расправља како би се искристалисало решење применљиво у пракси. Тако је у раду предложено неколико могућности у правцу измене заштите државине, као најзначајнијег правног дејстава. Кандидат је предложио укидање судске посесорне заштите државине, уз задржавање петиторне парнице са ефикасно уређеном привременом мером којом се обезбеђује државинска заштита. Предложио је да се туженом у државинском спору који је одузео државину, дозволи да према тужиоцу у државинској парници истакне приговор да не мора да му преда ствар назад у државину, под условом да докаже постојање његовог права на основу којег би, и ако би изгубио посесорну парницу, од тужиоца опет могао да захтева да му преда ствар. Предложено је решење према коме би посесорни тужбени захтев суд могао одбити и онда када истовремено са посесорном тужбом постоји законски основ за усвајање петиторне противтужбе посесорно туженог. Предложио је стварање две врсте државинске заштите: условне и безусловне, у зависности од тога да ли се у парници може ставити приговор о праву на ствар.

Кандидат је мишљења да је најједноставније решење овог проблема увођење петиторне противтужбе у посесорну парницу. На тај начин би се створили услови да посесорна парница обухвати и разматрање правних питања.

Имплементација ове идеје у савремено право је од огромног значаја из разлога што се тиме избегава нарушавање права својине и спречава злоупотреба права. Обједињеним расправљањем на тему правних и фактичких питања, смањио би се број парничних поступака и оптерећеност судова. Обједињена расправа би поједноставила доношење дефинитивне одлуке о томе коме припада право на државину и омогућила усклађивање државинског стања са правом на државину.

На основу изложеног може се закључити да докторска дисертација кандидата мр Тање Вицковић у значајној мери доприноси развоју појединих сегмената правне науке, законодавства, правне праксе и прилагођавању регулативе изазовима савременог доба.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
Дисертација нема битнијих недостатака.
X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- <u>да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана</u>
Полазећи од напред наведених ставова Комисија предлаже Наставно-научном већу Правног Факултета Универзитета у Новом Саду да прихвати позитивну оцену докторске дисертације <i>Правна дејства државине у савременом праву</i> и да кандидату мр Тањи Вицквић одобри јавну одбрану.

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Даница Попов

Проф. др Душан Николић

Проф. др Мирослав Лазић

Проф. др Раденка Цветић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.